

Top tien Climate Trees

'Kwekers en afnemers moeten in een vroeg stadium overleggen over de toekomstige klimaatboom.' Dat was de boodschap van Jan van den Brandhof, voorzitter van Boomteeltstudieclub Opheusden, in het vorige nummer van Boom in Business. 'Slechts een selecte groep bomen is bestand tegen hete zomers zoals in 2018 en kan deze droogte en hitte zonder schade verdragen. Daarover moet eenduidigheid ontstaan voor de toekomst.' Dus legde Boom in Business de *founding fathers* van Climate Trees de vraag voor: hoe ziet jouw top 10 eruit van bomen die bestand zijn tegen klimaatverandering? Zes experts legden ons hun lijstje met favorieten voor.

Auteur: Guus van Rijswijk

'Belangrijk dat er meer soorten per straat geplant kunnen worden'

Van den Brandhof stelde in BIB 2 dat hij het fijn zou vinden als het thema 'leveranciers en gebruikers' dit jaar aandacht krijgt tijdens Climate Trees: 'Daarmee bedoel ik dat er al in een vroeg stadium contact is tussen leveranciers en gebruikers, zodat kwekers weten wat ze moeten gaan telen voor de toekomst. Door

contact in een vroeg stadium vermeerderd de kennis bij zowel de kweker als de afnemer. Denk daarbij aan de vaststelling dat een bepaalde boom goed tegen droogte, hitte en waterpieken kan, waardoor deze zich in een toekomstig klimaat goed staande kan houden.' Een shortlist van klimaatresistente bomen zou

een begin kunnen zijn om het thema Climate Trees wat concreter en doelgerichter te maken, zei hij. De shortlist bleef bij de meeste kwekers niet beperkt tot tien exemplaren.

'Uiteindelijk gaat het om de juiste, gezonde boom op de juiste plaats'

'Eigenlijk zou je om te beginnen een korte lijst moeten opstellen van vijftien tot twintig soorten en cultivars waarop je de focus legt', stelde Jan van den Brandhof in BIB 2. 'Bomen waarvan je zeker weet dat ze wat betreft klimaatverandering goed getest zijn. Daarmee bedoel ik dat ze onder meer tegen stress, tegen zeer hevige regenbuien en tegen langdurige droogte en hitte bestand zijn. Maar ik denk ook aan bomen die bestand zijn tegen

grote temperatuurverschillen, van + 40 graden tot -25 graden Celsius. En aan bomen die tegen korte, hevige regenval bestand zijn, wanneer de grond te lang nat blijft omdat niet al het water op tijd weg kan. Dat is een van de mogelijke problemen in de toekomst. Als het water in een kwekerij in de zomer wekenlang niet kan afvloeien, krijg je wortelrot en andere schade.

Ziekteresistentie

Van den Brandhof wees ook op het belang

van aandacht voor ziekteresistentie. 'Door de klimaatverandering krijgen we ook meer en andere ziekten en plagen. Klimaat- en ziekteresistentie moeten hand in hand gaan. Door middel van resistentieveredeling kunnen we onderzoeken welke boom geschikt is voor het klimaat in 2050. Ik zou graag zien dat bomen die nu geplant worden het in 2050 nog goed naar hun zin hebben, en dat wij of ons nageslacht er dan ook van kunnen genieten. Het gaat uiteindelijk allemaal om de juiste, gezonde boom op de juiste plaats.'

6 min. leestijd

CLIMATE TREES

Jan van den Brandhof

Voorzitter van Boomteeltstudieclub Opheusden

TOP 15 KLIMAATRESISTENTE BOMEN

<i>Acer campestre</i> 'Elsrijk'	Kan goed tegen droogte en hitte. Goede bijenboom, vroeg in het voorjaar.
<i>Acer x freemanii</i> 'Jeffersred' Autumn Blaze	Kan tegen warmte en droogte. Zeer opvallende herfstkleur.
<i>Acer platanoides</i> 'Mauritz Upright'	Nieuwe boom met opgaande, zeer smalle kroon. Groeit ook op drogere gronden.
<i>Acer x zoeschense</i> 'Annae'	Zeer geschikt voor armere, droge gronden. Kan goed tegen droogte en hitte.
<i>Carpinus betulus</i> 'Lucas'	Verdraagt warmte goed en kan droge perioden goed doorstaan.
<i>Fraxinus ornus</i> 'Louisa Lady'	Kan zeer goed tegen droogte en hitte. Goede bijenplant. Tot nu toe nog niet gevoelig voor essentaksterfte.
<i>Heptacodium miconioides</i>	Kan goed tegen droogte. Bloeit bijzonder laat (augustus/september). Waardevolle bijenplant.
<i>Ostrya carpinifolia</i>	Groeit goed op droge, warme plaatsen.
<i>Pinus sylvestris</i>	Goed bestand tegen droogte en warmte. Kan ook goed tegen hoge grondwaterstand, mits niet langdurig.
<i>Quercus frainetto</i> 'Trump'	Goed groeiende boom. Goed bestand tegen droogte. In verband met uitgestelde onverenigbaarheid enten op <i>Quercus cerris</i> of <i>Quercus frainetto</i> .
<i>Styphnolobium japonicum</i> 'Regent'	Kan goed tegen perioden van droogte en hitte. Groeit ook op arme, zeer warme plaatsen. Goede bijenboom. Bloeit laat (juli/augustus).
<i>Sorbus latifolia</i> 'Henk Vink'	Goede groeier. Verdraagt warmte en hitte goed.
<i>Tilia cordata</i> 'Greenspire'	Verdraagt droogte en hitte. Goede bijenplant.
<i>Tilia mongolica</i> 'Buda'	Gedijt nog goed op droge plaatsen. Kan goed tegen hitte.
<i>Ulmus</i> 'Lobel'	Kan goed tegen droogte. Goed bestand tegen zeewind.

Van den Brandhof geeft een top 15. 'De top 10 of 15 kan voor iedereen anders zijn. Het blijft subjectief. Dat zagen we ook bij Climate Trees in 2018.'

Tilia cordata 'Greenspire'

Wouter Mauritz

Combinatie Mauritz

TOP 20 KLIMAATRESISTENTE BOMEN

<i>Acer campestre</i>	<i>Carpinus betulus</i>	<i>Tilia cordata</i> 'Böhlje'
<i>Acer campestre</i> 'Elsrijk'	<i>Fagus sylvatica</i>	<i>Tilia mongolica</i> 'Buda'
<i>Acer platanoides</i> Cleveland	<i>Fagus sylvatica</i> 'Purpurea'	<i>Tilia platyphyllos</i> 'Rubra'
<i>acer platanoides</i> 'Fairview'	<i>Fraxinus ornus</i> 'Obelisk'	<i>Tilia platyphyllos</i> 'Örebro'
<i>acer platanoides</i> 'Royal Red'	<i>Ginkgo biloba</i>	<i>Ulmus</i> 'Lobel'
<i>Acer</i> 'Pacific Sunset'	<i>Tilia cordata</i> 'Greenspire'	<i>Ulmus</i> 'Columella'
<i>Acer platanoides</i> 'Mauritz Upright'®	<i>Tilia cordata</i> 'Rancho'	

'Een top 10 maken is niet te doen; er zijn zoveel soorten op de markt', stelt Wouter Mauritz van Combinatie Mauritz. 'Wij kweken alleen al 600 soorten. Uiteraard kunnen deze niet overal in Europa aangeplant worden vanwege hardheid, maar dit zorgt wel voor biodiversiteit. Heel belangrijk is dat er meerdere soorten per

straat, laan of wijk aangeplant worden. Nu gebeurt het soms dat de bomen te groot worden en als er dan gekapt wordt, is de straat kaal. Waarom dan niet meerdere soorten planten, bloksgewijs of door elkaar? Als die te groot worden of uitvallen, herplant je alleen die paar bomen. Daardoor blijft het voortaan altijd groen in de

straat, en dat is wat iedereen wil. En wellicht is deze werkwijze ook nog goedkoper', stelt hij. 'Hieronder een aantal soorten waarvan we weten dat die zo goed als overal aangeplant kunnen worden en die ook in grotere getallen gekweekt worden. Uiteraard kan deze lijst veel langer gemaakt worden.'

Acer-pacific-sunset

Gerard van de Bijl

Boomkwekerij J.D. van de Bijl

TOP 9 KLIMAATRESISTENTE BOMEN

Acer Pacific 'Sunset'
Ostrya carpinifolia
Pinus
Gleditsia

Styphnolobium japonicum 'Regent'
Parrotia persica
Acer x freemanii 'Autum Blaze'
Zelkova

Acer campestre
Koelreuteria

'De volgende bomen kunnen allemaal uitstekend tegen langdurende periodes van stress door droogte of extreme hitte, veel water of juist vorst. We moeten niet vergeten dat het hier ook 15 graden kan vriezen. Ik zou

ook een lijst kunnen samenstellen met tien andere bomen die misschien beter tegen de extremen kunnen, die dus voldoen aan de eisen waaraan een klimaatboom zou moeten voldoen. Maar ik vind het belangrijk dat een

boom mooi is of een eigen karakter heeft. Ik geloof er niet in dat er hier over 30 jaar alleen nog maar *Celtis*, *Cercis* en palmen zullen groeien.'

Harm Willemsen

Volentis

TOP 9 KLIMAATRESISTENTE BOMEN

Acer x freemanii 'Autumn Blaze' ('Jeffersred')
Dit is een uitstekend voorbeeld van een boom die echt klaar is voor de toekomst. 'Jeffersred' is een gezonde boom die kan groeien tot ongeveer 15 meter hoogte met een regelmatige, brede, piramidale kroon. De boom doet ook zijn naam eer aan. De rode bladsteeltjes van 'Jeffersred', grijsachtig eronder, worden in de herfst oranje tot intens rood en het blad behoudt deze kleur nog lang, totdat het valt. Een perfecte boom gezien het feit dat de seizoenen tegenwoordig zo kunnen fluctueren. *Acer x freemanii 'Autumn Blaze'* is ook veel minder veeleisend dan *Acer rubrum* met betrekking tot de grond en zal zelfs gedijen in zwaardere kleigronden.

Alnus spaethii 'Spaeth'
'Spaeth' is een zeer gewaardeerde els die we graag in projecten gebruiken, omdat hij de winter goed kan weerstaan en vroeg in de lente bloeit. De roestige gele katjes verschijnen vaak voor het einde van januari. 'Spaeth'

is ook een krachtige groeier. Een ander voordeel van deze els is dat hij niet veeleisend is wat de grond betreft en zelfs bestand is tegen strooizout. Je kunt deze boom bijna overal neerzetten.

Celtis australis
Deze bescheiden boom is perfect voor een laan of straat. Hoewel hij in Noord-Europa niet veel wordt gebruikt, zien we bij Volentis veel potentieel in *australis*, vooral omdat de boom hittebestendig is en niet zo gevoelig voor luchtvervuiling. Vooral wanneer hij ouder is, ontwikkelt deze prachtige *Celtis*- of netelboom een parapluvormige kroon, waardoor een mooie afbeelding in het landschap ontstaat.

Fraxinus pennsylvanica 'Summit'
Deze *Fraxinus* is bijna volledig bestand tegen essentaksterfte. Wat hem zo veelbelovend maakt, is dat hij zowel in de straat als in het park kan worden gebruikt en ideaal is voor

droge grond, zolang deze maar vruchtbaar is. Door het goed vertakte wortelsysteem is de boom goed verankerd en wordt 'Summit' in het najaar prachtig geel. Het is echt een boom die gedijt in de stad!

Zelkova serrata 'Green Vase' ('Flekova')
Een goed voorbeeld van een veelbelovende boomvariëteit. 'Flekova' heeft een prachtige bronzen tot oranjegele herfstkleur. Deze boom groeit smaller dan andere variëteiten, waardoor het een ideale boom is om een laan mee te beplanten. Hoewel de boom tot de familie *Ulmaceae* behoort, is hij resistent tegen iepziekte.

Acer x freemanii 'Autumn Blaze'

'Wij houden van ontwikkeling bij Volentis', aldus Harm Willemsen. 'Wij houden ervan de trends en tendensen te volgen die ons eigen domein beïnvloeden, maar we bekijken ook voortdurend hoe we dat domein met de juiste bomen kunnen uitbreiden. Wanneer kan een boom worden beschouwd als "geschikt" of "veelbelovend"? We hebben een lijst van vijf zeer veelbelovende bomen samengesteld, die klaar zijn voor de toekomst. Het gaat om bomen met bepaalde kenmerken die op korte of lange termijn van belang kunnen zijn.'

Be social

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/article/29957/top-tien-climate-trees-belangrijk-is-dat-er-meer-soorten-per-straat-geplant-kunnen-worden

Cor Huibers

Batouwe

TOP 9 KLIMAATRESISTENTE BOMEN

Acer monspessulanum

Dit is een boom die goed tegen droogte kan en veel zon verdraagt.

Acer x freemanii in soorten

De vraag naar deze boom is in de zuidelijke landen groot.

Acer campestre 'Elsrijk' en 'Huibers Elegant'

Deze bomen doen het goed in het huidige klimaat. Ze kunnen heel goed tegen hitte en tegen kou. Krijgen nagenoeg geen ziektes en hebben een schitterende herfstkleur.

Alnus glutinosa 'Pyramidalis'

Deze soorten worden veel gevraagd en doen het goed in heel Europa.

Alnus spaethii

Het zijn mooie compacte groeiers. Ze kunnen goed tegen het huidige klimaat en er zijn weinig ziektes van bekend. Vooral 'Huibers Elegant' komt sterk uit de bus.

Heptacodium miconioides

Dit is een inheems soort op eigen wortel met een zeer compacte groei.

Liquidambar in soorten

Deze is ziektevrij, kan goed tegen droogte en verdraagt ook vochtige grond.

Parrotia in soorten

Wordt veel gebruikt in steden als Amsterdam.

Ulmus 'Lutece' en *Ulmus* 'Vada'

De zevenzonenboom. Geen harde groeier. Er komt geen ziekte in en hij is zeer geliefd bij de bijen. Krijgt ook een mooie herfstkleur.

Deze verdragen warmte goed, krijgen geen ziektes en hebben prachtige herfstkleuren.

Zijn geen zeer snelle groeiers. Ziektes zijn onbekend en ook weer de mooie herfstkleuren.

Zijn beide licentiesoorten op eigen wortel. Deze soorten scoorden zeer goed tegen iepziekte en kunnen goed tegen wind en droogte.

Dick Huibers

Huverba

TOP 11 KLIMAATRESISTENTE BOMEN

Acer monspessulanum

Deze is zeer goed bestand tegen hitte en droogte en goed bestand tegen vorst.

Acer x freemanii 'Autumn Blaze'

Hoge kalktolerantie, hitte- en droogtebestendig en goed bestand tegen vorst.

Alnus x spaethii

Zowel droogte- als vochtbestendig, kan aangeplant worden in zeer arme grond en is zeer goed hittebestendig.

Celtis australis

Goed hittebestendig en bestand tegen extreme droogte en vorst in de meeste gebieden.

Carpinus betulus

Goed hitte- en droogtebestendig en relatief goed bestand tegen vorst.

Fraxinus ornus

Deze is vorst-, hitte- en droogtebestendig en bestand tegen de essentaksterfte. De bloemen zijn attractief voor bijen.

Gleditsia triacanthos 'Skyline'

Zeer goed bestand tegen hitte, extreme droogte en armere bodem.

Liquidambar styraciflua

Zeer goed bestand tegen hitte en extreme droogte.

Sophora japonica 'Regent'

Zeer goed bestand tegen hitte en extreme droogte en bestand tegen vorst.

Ostrya carpinifolia

Deze boom is zeer goed bestand tegen hitte en droogte.

Bij extreme vorst herstelt *Ostrya* snel van lichte vorstschade.

Tilia mongolica

Verdraagt hitte en droogte zeer goed en heeft geen bladluizen.

'Mijn top 10 van soorten die redelijk tot goed bestand zijn tegen klimaatveranderingen is op twee manieren tot stand gekomen. Deels op grond van proeven van het Bayerische Landesanstalt für Weinbau und Gartenbau, vervat in de brochure "Stadtbaumarten im Klimawandel", en deels door onze bevindingen op de productiepercelen op onze kwekerijen.'

Ostrya carpinifolia

Carpinus betulus "Lucas"